

ние за ромски деца продължи и тя е факт и в наши дни. Този тип училища откриваме в Пловдив (кв. „Столипиново“), Самоков, Пазарджик (кв. „Изток“), Стралджа и в други населени места.

Изследването на И. Томова като цяло няма за цел предлагането на модел за осигуряване на равен достъп до качествено образование на ромските деца, нито каквито и да са стъпки в тази насока, но не остава безразлично към основните училища със засилено трудово обучение. Обяснявайки „екстримите“, които предлагат те, авторът справедливо отбелязва, че след завършването на такъв тип учебно заведение много трудно младият човек би могъл да продължи да учи (Томова 1995:58). На основата на това изследване за първи път стават официално достояние такива важни и непознати до този момент фундаментални данни, като:

- » делът на ромчетата в общообразователните училища е 9,7% от всички ученици, в помощните те са 32,1%, в трудововъзпитателните – 21,6%, а в училищата за трудно възпитаеми деца – 29,0%;
- » по данни от НСИ от 1989 г. насам всяка година от училище отпадат между 26 000-33 000 деца. Основният дял от напусналите и нетръгналите на училище деца са роми;
- » от I до III клас на общообразователните училища ромчетата съставляват 14,7% от всички ученици, от IV до VIII клас – 9,2%, а след VIII клас едва 0,9%;
- » структурата на етническите групи по образование в проценти, включително и ромите;
- » 12% от 3-6 год. ромчета ходят на детска градина;
- » ниското качество на обучението в училищата по ромските махали;
- » невъзможността ромското население да се интегрира успешно поради прогресиращото му маргинализиране и увеличаване на социалните дистанции между него и останалото население;
- » засилване на негативните нагласи спрямо ромите и увеличаване на възможностите за избухване на остри междуетнически конфликти.

През октомври 2000 г. в кв. „Столипиново“, Пловдив, е извършено психологическо изследване на деца от различни етнически общности относно училищната им готовност (*става въпрос за деца, чиито родители се самоопределят като етнически турци и роми*) (Жекова и Георгиев, 2000).

Д. Жекова и А. Георгиев провеждат интересно изследване със 120 деца в предучилищна и началноучилищна възраст – I клас, в сегрегирани учебни заведения на квартала. Целите на това изследване са две: първата – да се установи степента на училищната готовност на 120 деца от малцинствените общности в квартала, и втората – да се установи наличие или липса на различия в степента на училищна готовност при деца, подготвящи се с помощта на помощник-възпитател, и деца, подготвящи се без помощник-възпитател. Макар че в изследването не участват деца от мнозинството, то е единственото по рода си и кореспондира индиректно с нашето изследване поради все още дискуссионния характер на длъжността помощник на учителя в образователната система и мястото на неговото ситуиране – в сегрегираното учебно заведение или в етнически смесения клас или група.

Авторите на изследването са използвали съкратен вариант на теста за училищна готовност, подходящ за експресна диагностика и стан-

Основният дял от
напусналите и
нетръгналите на
училище деца са роми